

Roques Roies

BUTLLETÍ MUNICIPAL LA POBLA DE SEGUR

NÚM 7. OCTUBRE 2018

EN PORTADA

El nom del passeig Josep Borrell,
a votació

EL REPORTATGE

El relat dels deportats a la Pobla

Av/ Sant Miquel del Pui

NOTÍCIES

El Fem Colla torna a ser un èxit

Més de 250 persones repartides en 13 colles van participar en aquest concurs que fa que els més joves participin de la majoria d'activitats de la Festa Major.

Bons resultats de les excavacions

Les excavacions al Pui i les Esplugues de Segur deixen al descobert un molt bon exemple de l'evolució del poblament medieval a Catalunya.

La història pallaresa s'explica al Comú

El Comú de Particulars inicia un cicle de xerrades i sortides guiades sobre història i patrimoni del Pallars que es durà a terme tot l'any.

Mantenir la Poble neta també és responsabilitat dels ciutadans i ciutadanes

Tots volem tenir **un poble més net**. Aquest és també l'objectiu de l'Ajuntament de la Poble mitjançant els serveis de neteja viària, recollida d'escombraries, etc., que suposen un important esforç econòmic per al municipi. Però mantenir net el poble és una **responsabilitat de tota la ciutadania**: amb civisme i fomentant actituds respectuoses a l'espai públic tots hi podem col·laborar.

Cadascun de nosaltres genera, de mitjana, 1,5 kg de residus cada dia i fer-ne una bona gestió és també responsabilitat dels poblatans i les poblatanes. Com bé es pot veure a les imatges, el mal ús del servei de deixalleria, en particular, i dels contenidors en general, genera una imatge de brutícia i deixadesa que és responsabilitat de tothom. És per aquest motiu que des de l'Ajuntament es recomana:

- Utilització correcta dels contenidors no deixant bosses ni trastos fora.
- Utilització correcta de la deixalleria, dipositant les deixalles en horari d'obertura i dins dels contenidors adequats.
- Recollir els excrements dels gossos.
- Fer un bon ús dels elements que es posen a disposició perquè el poble no s'embruti (papereres, cendrers per a les burilles...)

Perquè la neteja i mantenir net el poble, és cosa de tots. L'equip de govern

El Cordevi ens descobreix la gastronomia pallaresa aquesta tardor

Els mesos d'octubre i novembre al Pallars Jussà hem celebrat el Festival CORDEVI, el Festival Gastronòmic del Pallars Jussà, que ha omplert la comarca de propostes diverses i originals relacionades amb el corder i el vi, però també amb una oferta molt més àmplia de productes: licors, cervesa, galetes, oli, safrà, embotits o vedella ecològica entre altres.

El festival ha passat per la Poble en dos dels caps de setmana de la seva programació. La primera cita el dissabte 13 d'octubre a l'Oktoberfest organitzada per la Fàbrica de Cervesa CTretze Pirineus, on vam trobar a més de les cerveses artesanes de CTretze, oferta gastronòmica pallaresa. La segona, el cap de setmana del 20 i 21 d'octubre amb un programa d'activitats que va incloure un taller de cuina amb Licors Portet, una visita a una explotació de corder de Casa Mateu de Toralla, un tast d'olis al Parc de les Olors de Claverol i un tast d'elabo-

racions de corder de Guàrdia, carn, embotit i formatge, Carns Bastús i Cal Tomàs maridades amb cervesa artesana CTretze. Paral·lelament i també dins del marc del festival, els restaurants La Cuineta, Hotel Solé i Fa uns anys...han ofert menús especials km0 amb producte 100% pallarès. En total 9 empreses poblatanes entre productors i restauradors han participat activament del festival.

La resta de caps de setmana el festival ha visitat les fires de tardor que celebren els diferents municipis, com la Fira Ramadera de la Pobleta, la Fira del Bolet d'Isona o la Fira del Codony de Tremp. Arreu de la comarca hem descobert el territori, els productes i els productors de la mà d'experiències de turisme gastronòmic. Des de l'Ajuntament desitgem que hàgiu gaudit dels actes celebrats i us animem a participar dels actes que encara queden, arreu de la comarca.

L'EQUIP Alba Alegret, Marga Alegret, César Bosch, Jordi Farrús, Manel Gimeno, Ramon E. Guimó, Grup de català del Casal Cívic, Montse González, Joan Llimiñana, Eva Múrcia, Neus Porta, Quim Portet

DIPÒSIT LEGAL L 62-2017

Els conceptes i opinions expressats en els articles d'aquest butlletí no representen necessàriament l'opinió de l'equip redactor.

Diputació de Lleida

 INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCs
Entitat de Recerca de la Universitat de Lleida

Els poblatans i les poblatanes decidiran si es rebateja el passeig Borrell

El grup municipal d'ERC va presentar la moció el passat 31 d'agost, que es va aprovar al ple del 7 de setembre amb només un vot en contra, el del regidor del PSC, Carles Boix, que veu sectària aquesta proposta.

Imatge del dia de la inauguració, l'1 de novembre del 1995. Font: revista Sota l'Arbre

Alba Alegret

En un període de dos mesos s'intentarà dur a terme la consulta en què els poblatans i les poblatanes hauran de decidir si es canvia el nom del passeig Josep Borrell pel de passeig 1 d'octubre. Aquesta consulta sorgeix arran de la moció presentada pel grup municipal d'ERC, el passat agost. Segons el grup municipal d'ERC, aquesta va ser una decisió que es va prendre en veure que el nom del carrer despertava controvèrsia entre veïns i veïnes. A més, l'equip de govern remarca que és una decisió que no els pertoca únicament a ells i que és tot el poble qui ha de decidir-ho. La moció va aprovar-se amb les esmenes del PdCat, que reduïa les opcions de la consulta a dues: Josep Borrell o 1 d'octubre.

Per poder fer aquest procés de participació ciutadana cal que l'estat l'autoritzi, segons el reglament aprovat al ple del 7 de setembre. A més, caldrà crear una comissió que decidirà la data i el sistema de votació d'una consulta en què podran participar els majors de 16 anys.

Carles Boix, l'únic regidor del PSC a la Pobla considera que la proposta és una cortina de fum, ja que mentre es parla d'aquest procés sembla que s'oblidin els problemes reals de la Pobla. També qualifica la moció de sectària i remarca que augmenta els blocs que hi ha al territori en un moment en què caldria rebaixar la tensió. Boix explica que no és partidari de posar noms de carrers a persones que encara són vives, però que entén que el seu partit va

fer-ho, ara fa 23 anys, per reconèixer la tasca que Borrell havia fet per al poble.

La controvèrsia que genera el nom del carrer s'ha anat evidenciant des que, fa uns mesos, la placa que commemorava la inauguració del passeig el 1995 va desaparèixer. Els fets es van desencadenar després que el ministre d'exteriors Josep Borrell, el mes de desembre, fes unes declaracions en què parlava de desinfectar Catalunya i comparava el físic i la fe religiosa d'Oriol

Junqueras amb la de Mossèn Rafel. A partir d'aquest moment, al seu lloc, s'hi va instal·lar una placa groga que ha estat objecte de vandalisme en reiterades ocasions.

El passeig Josep Borrell i Fontelles va ser creat en el marc del projecte de l'Àrea Vacacional, l'obra cabdal del govern del PSC dels anys 90. El passeig era considerat una de les vies principals del

projecte, ja que significava que s'havia construït l'escullera que protegeix l'Àrea de possibles riuades i, perquè, alhora, oferia una ampla zona de passeig.

Tot i que a les darreres eleccions autonòmiques un 76,7% dels poblatans i les poblatanes van votar partits favorables a la independència, la qüestió del canvi de nom serà una mica més complexa. El valor que es dona a la tasca que Borrell va desenvolupar com a ministre d'obres públiques segueix tenint pes entre la població, cosa que fa complicat preveure el resultat d'aquesta consulta.

El Fem Colla torna a ser un èxit

Més de 250 persones repartides en 13 colles van participar en la segona edició del Fem Colla, el concurs de la festa major en què les colles guanyen punts per participar a les activitats de la festa. Aquesta és una iniciativa que l'Ajuntament va posar en marxa l'any passat amb l'objectiu d'incentivar la participació i, alhora, fer que els poblatans i les poblatanes se sentin la festa més seva. En aquesta edició la colla Amics de Tieta va quedar en primera posició, la colla Kebab de Girella en segona i la colla Kings Crancs en tercera. La participació en tots els actes de la festa major ha estat un èxit i les colles destaquen que participar del concurs fa que visquin la festa major d'una manera més intensa i que també tenen l'oportunitat de conèixer persones amb qui no s'havien relacionat mai.

Es regula l'accés a Boumort per la brama

Entre el 15 de setembre i el 15 d'octubre d'enguany la Reserva Nacional de Caça de Boumort ha regulat l'accés a algunes zones del seu territori, coincidint amb la brama del cérvol. Concretament, la pista que uneix el Coll de Llivia (accés des de Pessonada i Bóixols) amb la Coma d'Orient (Hortonedà) i que dona accés al refugi lliure de Boumort només ha estat accessible amb vehicle acompanyats d'un guia de natura autoritzat per la Reserva o bé a peu. A més, també en aquestes dates, es va prohibir sortir caminant dels senders marcats. La mesura busca evitar la interacció entre els visitants i els mascles en zel i així protegir l'espècie durant la brama i garantir una bona experiència d'observació d'aquest espectacle de la natura. La mesura es tracta d'una prova pilot i serà avaluada al final de la temporada per valorar-ne els efectes.

Història del Pallars al Comú

L'Associació de Cultura del Comú de Particulars ha posat en marxa un cicle de xerrades i sortides guiades sobre història i patrimoni del Pallars amb l'objectiu d'oferir a la ciutadania els fets històrics que van passar a les nostres terres i la seva relació amb el context general del país. A més, també es pretén donar visibilitat a les històries particulars de diferents personatges i com van influenciar la zona en què van viure a través de visites als llocs on es van esdevenir els fets. Aquest cicle, que coordina l'historiador Pau Castell, té programades una xerrada o visita cada mes fins el juliol del 2019 i ja compta amb 57 persones inscrites. La voluntat del Comú és fer-ho al llarg dels anys i que sigui una activitat que es pugui coordinar amb les institucions.

Les excavacions al Pui i les Esplugues de Segur finalitzen amb bons resultats

D'una banda, al Pui de Segur s'han descobert i delimitat els murs de tancament del poblat i gràcies a això s'ha pogut començar a definir la morfologia de les cases durant els segles XIV-XV. De l'altra, a les Esplugues, s'ha excavat un paviment medieval en un dels espais habitacionals. La seqüència poblacional que formen els jaciments del Pui i les Esplugues de Segur, amb la vila de la Pobla és un molt bon exemple de l'evolució del poblament medieval a Catalunya, passant del poblat en bauma (Esplugues), al nucli feudal al voltant d'una església o fortificació (el Pui de Segur) per finalment crear una vila-mercat (la Pobla de Segur) a través d'una Carta de poblament i franquesa. Les tasques d'excavació s'emmarquen en el projecte arqueològic "Muntanya viva: assentaments, recursos i paisatges a la Catalunya medieval (s IV-XIII)" de la Universitat de Barcelona.

S'instal·la un parc de cal·listènia

La instal·lació es compon de dues barres *freestyle*, una espatllera, una *monkey bar* i barres paral·leles triples. L'*street workout* i la cal·listènia són modalitats esportives que consisteixen en l'esport a l'aire lliure i que es fonamenten en l'ús del propi cos i de l'entorn. La nova instal·lació respon a la petició formulada per una colla de joves practicants locals que fins ara es veien obligats a utilitzar els elements de lleure d'altres espais públics. Per als responsables municipals de l'àrea d'Esports, el *workout* permet ampliar i diversificar les possibilitats de realitzar activitat física a l'aire lliure, així com promoure els hàbits saludables entre els joves.

Les cançons populars antigues del Pirineu ressonen a la Pobla

El passat mes de juliol va tenir lloc a l'església Mare de Déu de la Ribera un dels concerts de la vuitena edició del Festival de Música Antiga dels Pirineus (FeMAP). En aquesta ocasió, el Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados va recuperar cançons populars pirinenques a partir de la documentació de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (1920 -1936). Al mes d'agost també es va projectar el film *Mare Nostrum*, un viatge de Michelle Brun i Stefan Haupt mentre el públic degustava els productes locals: embotits de Cal Tomàs i cerveses CTretze.

31a Festa de la Raval

FOTONOTÍCIES

13è Mercat de les Puces amb l'actuació de Diàdona

Les Veus del Pallars canten a Lisboa

Ofrena floral per la Diada

La història oblidada de les deportacions del 1938 a la Pobla

Av/ Sant Miquel del Pui

Fotos de l'any 1938 de la Pobla de l'Arxiu Deschamps de la revista dil·lustracions de Paris publicades el 15 de maig del 1938. Font: Arxiu Deschamps

Alba Alegret

Una de les conseqüències de l'ocupació per les forces franquistes del Pallars, el 7 d'abril del 1938, va ser, entre altres, l'acció repressiva de les deportacions de molts pallaresos i pallareses cap a l'interior de l'estat espanyol. A la Pobla hi va haver 5 deportacions, anomenades evacuacions pels franquistes. Aquestes consistien a fer marxar dels pobles propers al front la gent que no era considerada afí a la seva ideologia per evitar que, arribat el moment, poguessin ajudar les forces republicanes. En principi aquesta era la teoria, però des de ben aviat es va aprofitar l'oportunitat per castigar vells enemics personals i comercials, donat que la llista de les evacuacions la feia la junta gestora (Ajuntament) i els prohoms de la nova situació.

Aquestes deportacions es van emmarcar entre el maig i el desembre del 1938 i van afectar, principalment, les persones més grans i els infants de les famílies, ja que els joves eren a la guerra.

Dos dels nens que van viure una d'aquestes deportacions són l'Àngel Suelves i el Romà Bastús, que van ser deportats a la plaça de toros de Pamplona. Tot i ser infants de 8 i 9 anys, respectivament, recorden perfectament el viatge i l'estada, que es va allargar fins el febrer del 1939, a Navarra. L'Àngel remarca que no van

ser evacuacions, perquè evacuar significa fer marxar la gent que està en perill i, en canvi, a ells se'ls va fer marxar a la força sense saber on anaven d'un lloc on, de risc de prendre mal, no n'hi havia cap. El Romà, en un escrit que ha fet de les seves memòries explica: "L'agutzil municipal de la Pobla ens va portar una

ordre que ens deia que a les vuit del matí del dia següent, ens presentéssim davant l'Ajuntament perquè havíem de marxar. A l'hora assenyalada, allà érem tots amuntegats, només amb el més justet". L'Àngel recorda que no els volien deixar agafar res però que a casa seva se'n van endur un parell de matalassos petits. Ningú no sabia on anaven quan els van fer pujar en uns camions que, després d'estar parats més de tres hores a Tremp, van enfil·lar la carretera del Pont de Muntanyana per anar fins a Monzón. Ja de tarda, tots dos expliquen que els van fer

Soldats franquistes vigilant l'estació transformadora de la Pobla l'any 1938. Font: Manel Gimeno

pujar en un vagó de bestiar a l'estació, en un tren que anava direcció a Pamplona, encara que ells seguien sense saber-ho. D'aquest trajecte, tant el Romà com l'Àngel en tenen una imatge gravada: els malabarismes que havia de fer la gent per poder fer les seves necessitats. En Romà ho il·lustra així: "Durant el trajecte, recordo que quan una dona havia de fer les seves necessitats es feia córrer la porta del vagó i mentre dos homes l'agafaven pels braços treia el cul a fora per poder

El Romà Bastús compta les famílies que van ser deportades en la segona expedició

En aquest grup cap a Pamplona hi anàvem les següents famílies i número de persones per ordre alfabètic:

Família Bastús 5, Família Bochaca 1, Família Capella 5, Família Just 1, Família Gasca 3, Família Moré 2, Família Morera 4, Família Murugó 6, Família Oliva 2, Família Ramon 4, Família Senallé 5, Família Sien 3, Família Soliva 1 i Família Vidal 3.

evacuar". En arribar a Saragossa el tren va aturar-se des de mitjanit fins a migdia i, allà, l'Àngel va ser dels pocs que van sortir del tren, juntament amb altres nens i homes, per anar a buscar en un convent el menjar que els havien preparat: "Un xusco amb un peix que tenia unes espines que no us ho podeu ni imaginar!", recorda.

Gairebé un dia i mig després, a última hora de la tarda, van arribar a l'estació de Pamplona on també amb camions van ser traslladats fins a l'hotel, com anomena irònicament l'Àngel la plaça de braus de Pamplona. Rient, explica que van tenir sort perquè, com a mínim, hi havia vàters. Allà, explica el Romà, van veure d'altra gent que feia la mateixa pinta que ells, n'hi havia de Castelló, de Salàs, de Gerri... i quan es va fer de nit tots van dormir arrupits a terra.

L'endemà al matí, explica el Romà, es van presentar dues senyores acompanyades d'un militar que els van explicar més o menys quina seria la situació: els portarien matalassets per dormir i per dinar i sopar els grisos els acompanyarien a l'Auxilio Social.

Al cap de poc temps de ser a Pamplona, la família de l'Àngel va poder llogar una habitació i la seva mare i tietes van començar a treballar. Ell i el Romà van començar a anar a escola on remarquen que els explicaven més religió que matemàtiques. L'Àngel explica que van fer vida normal perquè van veure que no eren conflictius i, de fet, recorda que els companys de classe el convidaven sovint a berenar a casa.

Durant l'estada a Pamplona, als nens i a les nenes com l'Àngel i el Romà els van fer fer la Comunió. Tots dos recorden que van mirar de vestir-los de la manera més decent possible i, anys més tard, van descobrir que havien estat notícia del diari El Pensamiento Navarro sota el titular: "Niños rescatados de la barbarie roja". A més, l'Àngel recorda que el bisbe els va dir que Catalunya havia sigut tres vegades traïdora d'Espanya.

EL REPORTATGE

Sis mesos després, el febrer del 1939, les famílies Bastús i Senallé, les del Romà i l'Àngel, van fer el viatge de tornada a la Pobla. Aquest cop ho van fer en vagonets de passatgers, amb bancs de fusta, fins a Lleida i d'allà van arribar a la Pobla amb camions, tal com n'havien marxat. En arribar a casa, però, encara els esperava una altra sorpresa: no hi quedava gairebé res. L'Àngel recorda a casa els Senallé només hi havia la taula del menjador, una taula massissa de roure, que encara conserven, que no es van endur perquè no van saber desmuntar. El Romà recorda també una situació similar a casa els Bastús, d'on es van endur els retalls de tela de la sastreia del seu pare. Sembla ser que, amb els anys, les famílies deportades van veure que algunes d'aquelles pertinençes eren a casa d'altres. La tornada, doncs, no va ser fàcil però a poc a poc, i sempre atemorides, les famílies van anar fent una vida tan normal com es podia sent republicana en una dictadura que va durar 40 anys.

El número de persones que van ser deportades és difícil de quantificar, ja que les llistes de la Pobla no s'han trobat mai i cada cop en queden menys supervivents. Se sap, però, que la primera deportació va afectar unes 40 o 50 persones. Totes les persones que van ser forçades a marxar ho van fer cap a terres llunyanes i van viure les resistències que, en un principi, els locals tenien a acollir-los. El Romà i l'Àngel són els últims supervivents d'una història poc coneguda que va passar ara fa 80 anys que ens recorda, un cop més, que no hem d'oblidar la cruesa de viure en un estat feixista.

L'entrada de la plaça de braus de Pamplona el 1932.
Font: patximendiburu.blogspot.com

L'anècdota de l'Àngel Suelves

La meua mare devia inspirar confiança o tendresa, perquè quan érem allà va passar un matrimoni que va preguntar-li qui érem i què hi fèiem allà i resulta que el seu marit era el secretari de la falange. Encara que semblava impossible, us puc dir que l'amistat més gran que va fer la meua mare va ser amb aquesta senyora. El cas és que a Navarra no es menjaven els rovellons i la meua mare va poder anar a casa seva, ens va convidar, li va ensenyar coses típiques d'aquí, com que els rovellons són bons i ella li'n va ensenyar de típiques de Navarra. Quan aquesta senyora ja va tenir més confiança amb nosaltres li va dir al seu marit: "ves a quié sacan de los pueblos..." (Fent referència al fet que les deportacions no eren únicament i exclusiva polítiques i que la gent deportada, en realitat, no era cap amenaça).

Salvatgines: un projecte que posa en valor la fauna salvatge

Parlem amb l'Albert Cereza, l'ambientòleg que busca i ensenya les salvatgines del nostre territori.

Alba Alegret

D'on sorgeix la idea?

D'una afició personal a la natura i a la fauna desenvolupada primer com a hobby, ja que feia sortides de camp amb els amics i després aconsellat per amics i altres professionals em vaig llençar a donar-hi un format d'empresa per convertir-ho en la meva feina.

És llavors que et plantejges quedar-te al Pallars?

No ben bé. Per casualitats personals vaig decidir tornar i aleshores, quan vaig veure l'oferta laboral que hi havia relacionada amb la meva formació vaig optar per crear-la.

Quant temps fa que vas començar? Ho fas tot sol?

Ja fa un any i tres mesos que vaig començar. És un projecte que faig sol però he tingut el suport personal i professional de la meva companya.

Per què salvatgines?

Cal dir que no em va costar gaire, de fet va ser la primera paraula que em va vindre al cap. D'una banda, sintetitza en una paraula allò a què donem valor, la fauna salvatge i, de l'altra, és que tot i ser un mot català hi ha molta gent que no el coneix. En definitiva, és un nom que posa en valor la fauna salvatge, que ha quedat desconeguda i que és el pal de paller del projecte.

Parlem d'ecoturisme, de fauna salvatge... però, què fas?

Doncs hi ha dues línies bàsiques: l'observació de fauna salvatge i l'educació ambiental. La primera, d'una banda, consisteix en sortides d'observació de fauna salvatge amb vehicle 4x4 o caminant destinades a grups o famílies. D'altra banda tenim un públic específic, els fotògrafs de fauna que portem als hites, un amagatall per fotografiar fauna de prop. La segona és l'educació ambiental enfocada a l'escola per posar en valor el patrimoni natural.

Per què és important l'educació ambiental?

Principalment perquè estem en un territori amb molta biodiversitat i és un patrimoni que cal posar en valor. A més, crec que són coneixements que al llarg de la vida, per poc que t'agradi anar al camp o a la muntanya, sempre els vas alimentant, es mantenen vius i és fàcil que hi mantinguis interès.

Del que fas, què t'agrada més i què té més sortida?

El que més funciona són les sortides d'observació de mamífers i és precisament el que més m'agrada fer. I si ho compliquem una mica més, m'agraden les sortides amb reptes, quan la gent vol fer fotografies de la fauna de prop.

Com ho fas per saber on i quan trobaràs les salvatgines?

Doncs anant al camp molt sovint, passant-hi moltes hores i buscant. A principi de temporada em preparo molt les sortides anant al camp i després durant l'any vaig veient possibles modificacions. Cal tenir en compte que l'hora, el lloc i tenir molta vista és la clau per determinar quina espècie veuràs o tindràs possibilitat de veure.

L'època de l'any també hi influeix?

Una mica sí, perquè hi ha algunes espècies migradores i d'altres que segons l'època de l'any canvien de cota i per això canvio força les rutes.

On fas aquests guiatges?

A la Reserva Nacional de Boumort, al Parc Natural de l'Alt Pirineu i al Montsec.

Quines salvatgines s'observen?

Mamífers: cérvol, daina, cabirol, mufló i isard
 Ocells: trencau, voltor negre, aufrany, voltor comú i àguila daurada.

La dada

La Vall de Carreu és l'únic lloc d'Europa on nidifiquen les quatre espècies de voltors.

Hi ha gaires empreses que ofereixin aquests serveis?

No gaires, de fet crec que només centrades en fauna n'hi ha molt poques, perquè gairebé totes les que ofereixen aquest servei també n'ofereixen d'altres més de caire esportiu o d'aventura.

Què creus que us fa diferents?

Doncs és molt senzill, que estem especialitzats en això, tenint en compte la formació acadèmica, que és de Ciències Ambientals especialitzats en gestió de la biodiversitat. També que només ens centrem en natura, en flora i fauna.

Quin balanç en fas, d'aquest primer any?

El primer any ha estat molt intens i amb molts reptes. Quan vaig crear el projecte no tenia ni idea de com m'aniria, però al final ha resultat que he desenvolupat la meva passió

en una professió i m'he adonat que estic fent allò que a mi m'agrada i que l'esforç ha valgut la pena

A més també has guanyat el premi jove emprenedor!

Sí, cosa que m'ha donat molta visibilitat i solidesa en l'àmbit en què treballo. És com una carta de presentació que fa entaulis propostes de feina més ràpidament.

Ja per acabar, ara que és època de brama, què recomanes?

Recomano fer-ho amb empreses especialitzades, no només perquè es garanteix l'observació sinó perquè intentem aportar coneixement sobretot el que representa aquest espectacle natural. Crec que cal estipular molt clarament en quins sectors de la reserva es pot anar amb cotxe privat i en quins amb empresa autoritzada, per garantir que es pot gaudir d'un espectacle natural amb condicions de no molestar la fauna i fer que, alhora, la gent se n'endugui una experiència única.

Els beneficis dels jocs de taula

Neus Porta i Montse González

L'APUNT EDUCATIU

Amb la tardor arriben les pluges, el fred i les tardes en què es fa fosc d'hora. Això, sens dubte, condiciona les activitats que fem a l'aire lliure i per això hem de pensar en alternatives per gaudir en família i tenir entretinguts els més petits i no tan petits de la casa. Una alternativa són els jocs de taula. Jugar a jocs de taula permetrà els nostres fills conèixer-se millor a si mateixos, descobrir l'impuls que els anima a avançar, a més de prendre consciència de la importància d'haver-se de controlar i sotmetre's a les regles del joc.

Una de les particularitats dels jocs de taula és que forcen els nens, d'una forma lúdica, a complir unes regles, a esperar el seu torn, a tenir paciència i a compartir amb la resta de jugadors. Fomenten el treball en equip i milloren l'autoestima i confiança en si mateix. Amb els jocs de taula, els nens i nenes han de pensar quina tirada fer o quina estratègia seguir per estar més a prop d'aconseguir la victòria.

Hi ha estratègies de molts jocs de taula que obliguen a confeccionar equips per assolir una victòria conjunta. Aquests tipus de jocs cooperatius fomenten la col·laboració, el companyonia, la solidaritat i el treball en equip. Els

jocs cooperatius poden esdevenir un bon recurs per tal de generar en els infants actituds solidàries, promoure situacions en els quals es regulin els conflictes de forma col·lectiva, millorar l'ambient de grup... Amb els jocs de taula s'aprèn que no sempre es pot guanyar i que les derrotes també s'han de saber pair, tot acceptant-les amb esportivitat i prenent-les com a oportunitats de millora, aprenentatge i concentració per a partides futures.

Amb ells els nens també desenvolupen el pensament matemàtic i lògic. En molts casos també practiquen vocabulari, aprendran nous coneixements i noves paraules, i milloraran la creativitat, la concentració i la memòria.

El fet d'enfrontar-se als impediments propis del joc fa que els nens i nenes

comencin a aprendre a pensar com solucionar determinats obstacles que apareixen als seus camins i a prendre decisions al respecte. A la vegada, això servirà per saber acceptar les conseqüències d'aquestes decisions. Hi ha molts tipus de jocs de taula, per a totes les edats, per desenvolupar diferents capacitats i per estimular els interessos diversos de cada nen o nena. Però tots tenen una cosa en comú: són tan divertits com beneficiosos!

La sexualitat femenina

Marga Alegret. Llevadora

SALUT

La nostra cultura relaciona habitualment la sexualitat amb els genitals, però l'expressió de la sexualitat significa molt més que això. La sexualitat femenina implica donar i rebre plaer sexual, a més de la reproducció. L'experiència sexual femenina no està lligada directament amb els genitals, així com tampoc la masculina està definida únicament pel penis. De fet, està ben documentat que dones amb lesions de medul·la han experimentat orgasmes de totes formes, cosa que demostra que el sexe i el cervell estan íntimament lligats i que el cervell rep senyals de resposta sexual per vies diferents de la medul·la.

Les dones hem de diferenciar quines són les idees que hem assumit de la societat i quines són realment nostres. D'entrada, hem de considerar-nos com a subjectes sexuals i no com a objectes sexuals. La Dra. Northup en el seu llibre "Cuerpo de mujer, sabiduría de mujer" comenta: "He visto a innumerables mujeres en mi consulta que piensan que algo les funciona mal porque no desean tener relaciones sexuales por la noche. Yo rara vez lo deseo. Para mí las tardes son mejores. De hecho, nada mata la libido con más rapidez

que un día de trabajo, después la casa, la cena, los niños..."

No parla d'excuses, parla de realitats; quan una persona està esgotada, tant de ment com de cos, necessita reposar, no pas sentir-se obligada a donar plaer quan no en té ganes. La dona ha d'explorar la seva sexualitat sabent que, per pròpia natura, la sexualitat femenina és una

experiència sensorial total on intervien tots els sentits (no només els genitals). Aquesta sexualitat pot incloure el contacte o no, la companyia o no. La dona no necessita ningú per sentir-se connectada a la seva sexualitat. Moltes vegades la dona té uns desitjos totalment llunyans d'allò que la seva cultura o entorn consideren normals. També les presses, el valor que la cultura dona al nombre de relacions sexuals, la falta d'autoestima, la por... bloquegen la capacitat de la dona per escoltar els missatges del seu cos.

No hi ha res normal, ni bo ni dolent, ni correcte o equivocat. Cada dona necessita deixar que el seu cos decideixi. El significat originari de la paraula "verge" no tenia res a veure amb la sexualitat; significava que una dona era íntegra i completa per si mateixa, sense pertànyer a ningú més que a si mateixa. Moltes persones farien bé en restablir la seva virginitat.

On ens pots trobar?

Edifici polivalent Raiers II - 2n, 1a
stempallars@gmail.com

QUI SOM?

STEM Pallars és una nova associació cultural creada amb la finalitat d'estimular vocacions científiques i tecnològiques a les nostres comarques.

Els nens i les nenes d'avui en dia viuran, probablement, fins més enllà de l'any 2100. Els canvis que aquests nens i nenes veuran al llarg de la seva vida són poc menys que inimaginables. Però hi ha una cosa ben segura: la ciència i la tecnologia tindran un protagonisme absolut. I en aquest context, el pensament computacional, el qüestionament científic, el disseny de solucions innovadores, l'emprenedoria i la capacitat d'adaptació al canvi esdevindran els requisits fonamentals dels professionals del futur. STEM Pallars és una associació que neix amb la voluntat de formar els joves en aquests valors, trencar barreres i fer que descobreixin que ells també poden ser protagonistes.

QUÈ FEM?

A STEM Pallars els joves d'entre 7 i 18 anys gaudiran participant en activitats de divulgació científica, dissenyant experiments científics, resolent problemes del món real a través de la tecnologia, construint i programant robots, participant en torneigs de robòtica, ciència i tecnologia, etc. L'associació ha sorgit a partir de la participació d'equips de la Pobla de Segur en els torneigs FIRST LEGO League i World Robot Olympiad durant els darrers anys. Els valors transmesos als participants ha motivat que un grup de pares i mares uneixin esforços per tal de fer arribar aquests valors a tots els joves (i famílies) de la comarca. STEM Pallars és un projecte educatiu amb la mirada posada en la societat del futur. A STEM Pallars volem ajudar que els joves d'avui siguin insubstituïbles el dia de demà.

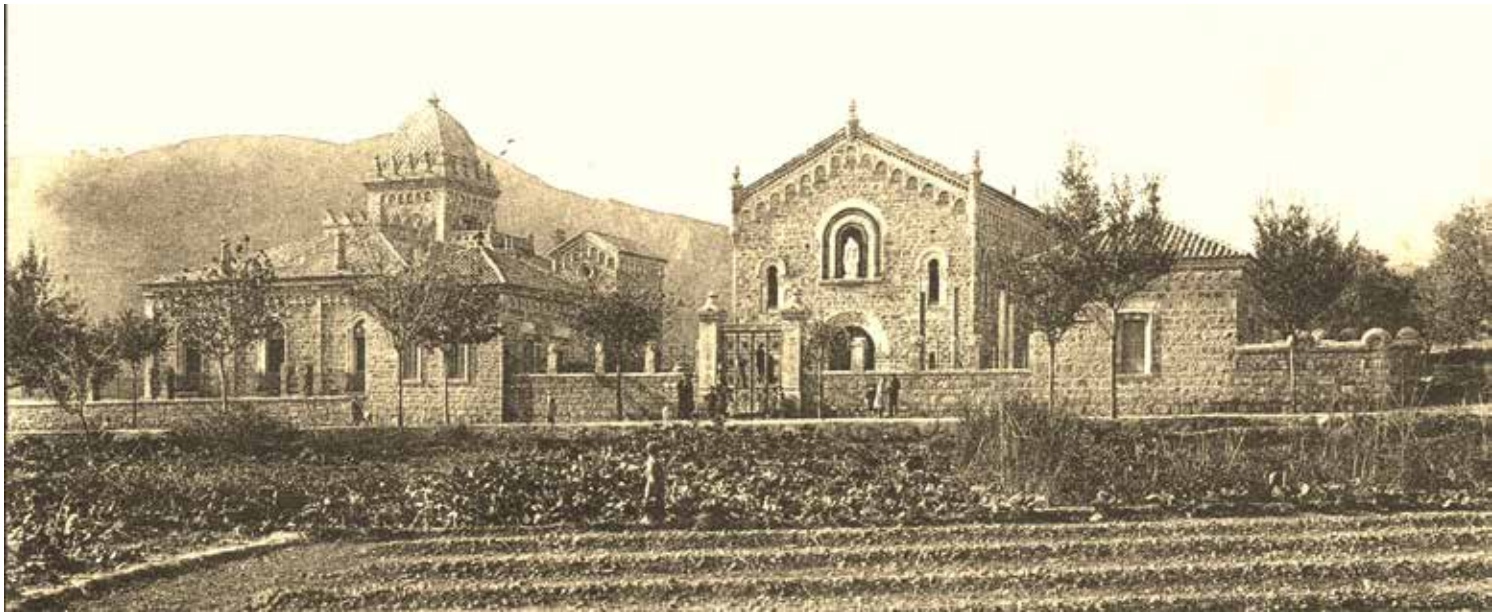
#descobreixlaPobladeSegur

La façana està presidida per l'estàtua de marbre de Sant Josep amb el nen Jesús, obra de l'escultor Josep Llimona. A banda i banda de la porta exterior de la finca es poden veure les dues petites construccions de serveis, de les quals ara només es conserva la de la dreta, dedicada a oficina de turisme. A l'edifici de l'esquerra, actual seu de l'Ajuntament, encara hi ha la cúpula amb les creus que va ser aterrada durant la Guerra Civil.

Manel Gimeno al llibre "Un segle i mig de botigues i indústries de la Pobla", editat per l'Ajuntament l'any 1999, explica: "Quan el 10 de desembre de 1905 fou inaugurat el molí, aquest es transformà en motiu d'admiració i orgull per a la Pobla, donat que fou el primer que era mogut mitjançant la força elèctrica que s'instal·lava a la comarca. Anys més tard, l'any 1909, al costat del molí s'hi construï la gran torre - l'actual Casa de la Vila - coneguda com torre de Mauri que, com tothom sap, gaudeix d'un estil propi i d'una decoració peculiar. Aquesta mena d'estil i decoració sembla que van sorgir arran d'una estada de Mauri a la casa que els ducs d'Alba tenien a Sevilla, amb motiu dels Jocs Florals de l'any 1906."

La fotografia és d'una postal d'Àngel Toldrà Viazó feta cap a l'any 1910.

Placeta davant de l'estanc Casa Torres

Cantonada de l'església amb el C/pau claris

FOTODENÚNCIA

No ens agrada veure el poble sembrat de brossa (tovallons de paper, llaunes, embolcalls varis, etc...) i moltes vegades som incívics però segur que NO tenir suficients papereres, ajuda a tenir el poble brut. Papereres que, per incivisme i/o una nit de festa i borratxera, han estat malmeses i/o arrencades del seu lloc o per obres d'adequació dels carrers, en el seu moment. El fet és que, moltes d'elles, no han estat reemplaçades per l'òrgan competent i si donem un tomb pel poble, segur que no són les úniques que falten. Per tenir un poble, el més net possible, tots hi hem de posar de la nostra part però l'Ajuntament també. Maria Sabarich

Si bé es cert que algunes d'aquestes papereres es van treure per reemplaçar-les perquè estaven en mal estat, també es cert que algunes s'han sostret a causa d'un mal ús, com per exemple llençar-hi les bosses d'escombraries. Pel que fa a les papereres a què es fa referència en aquestes imatges, ja s'ha reposat la de la placeta de davant de l'Església. En els altres casos, estem revisant tot l'àmbit de la població i les anirem reposant al mateix lloc o en aquell es consideri més idoni, tenint en compte les mancances de cada zona i els usos que se'n fa. L'equip de govern.

“Entre licors i cultura popular”

L'Àngel Portet es descriu com un poblatà que elabora ratafia i licors tradicionals del Pirineu i que ha dedicat tota la vida a la cultura tradicional.

Per què vas decidir quedar-te a la Pobla?

Me'n vaig anar a estudiar a Barcelona amb la idea de tornar perquè sempre m'havia agradat viure aquí dalt. Per això, en acabar la carrera, veient que a casa teníem un negoci que més o menys semblava que podria tenir futur, vaig decidir tornar-me'n.

Quines inquietuds tenies llavors? i ara?

En aquella època, com que era jove, les tenia totes: des de ser a la comissió de festes, crear els Raiers, fundar la revista Lo Raier, organitzar els concerts del Lluís Llach, el Serrat, la Marina Rossell... fèiem moltíssimes coses, en aquell moment teníem temps per a tot. Després em vaig adonar que m'havia d'ocupar una mica de les meves coses, perquè, per exemple, durant l'època de Raiers dedicava més temps a l'associació que a la feina. Per això, ara he pensat que potser val més que estigui més centrat en la fàbrica perquè crec que també és una manera de posar la Pobla al mapa.

“Penso que les coses s'han de fer des del territori”

Com va arribar a la família Portet la fàbrica de licors?

La fàbrica la van fundar l'any 1883 tres germans de Conques que es deien Ribera que es van casar a la Pobla. La següent generació va ser Lo mut del Col·lector, a qui costava de tirar endavant el negoci i llavors un amic del meu pare, fabricant de licors, va convèncer-lo de venir, tot i que ell no sabia fer licors. El meu pare va entrar com a treballador, després es va fer soci i al final va acabar comprant la fàbrica i, darrere d'ell, nosaltres hem intentat mantenir i augmentar el nivell.

Té relleu licors Portet?

Bé, de moment, com explico quan ve la gent a la fàbrica, ja hi ha la tercera generació. El nostre fill petit, el Miquel, s'ha quedat a casa i a veure si entre tots ho acabem de tirar endavant per així deixar-li més o menys bé per continuar el negoci familiar.

Quants anys vas ser president de Raiers?

De la Noguera Pallaresa 25 i de la internacional 17. He de dir que m'ho passava molt bé, vam voltar molt, però també vam patir molt. En l'àmbit internacional tot va començar als Pirineus, si no ho haguéssim engegat nosaltres la gent no s'hauria ni conegut i

això que tots fèiem les nostres festes.

“La meitat de ratafies de Catalunya estan fetes a la Pobla”

Per què es va crear l'associació internacional?

Es va crear quan es va veure que hi havia gent a diversos llocs que feia el mateix. Ens va semblar bona idea posar-nos en contacte, intercanviar fotos, experiències, maneres de fer els diferents rais... Cal dir que arribar a tenir una associació amb 42 associacions internacionals no és fàcil i que sort en vam tenir de l'arribada d'Internet, perquè les comunicacions al principi eren molt complicades.

Com va sorgir la 1a trobada internacional?

Quan vam fer la primera diada a la Pobla, l'any 1979 vam sortir a la premsa. Així va ser com un senyor italià que era raier i vivia a Sitges ens va conèixer. Ell va avisar el seu nebot, ens van venir a veure i vam decidir de convidar-los a la diada del 1985. I a partir d'aquí vam anar ampliant la xarxa: Alemanya, Aragó, Itàlia...

Estàs content amb el tren dels llacs?

Penso que és de les coses bones que ens podien passar a la Pobla. Tot i això també tinc dubtes que duri gaire temps perquè si es planteja que el tren dels llacs ha de ser el panoràmic, amb una capacitat de 90 persones, ni els bars del poble treballaran tant i a nosaltres potser no ens valdrà la pena fer una visita guiada.

Com veus la Pobla? Què en canviaries?

Moltes coses haurien de canviar a la Pobla. D'una banda estem lluny, jo sempre dic que estem lluny de la civilització. De d'altra dir que Pobla està deixada, som un poble de pas, no es pot aparcar gaire... i són coses que fa que ens costi d'arrencar.